

---

gen. Waleriana Czumy

Dzielnice: Bemowo

Osiedla: Jelonki Północne

Atrybuty:

Rok utworzenia nazwy: 1976

Opis

Walerian Czuma (1890-1962) - dowódca obrony Warszawy we IX 1939 roku, generał. Pochodził z Niepołomic. Początkowo zamierzał być rolnikiem, dlatego też rozpoczął studia w tym kierunku na Akademii w Wiedniu, jednak właśnie tam związał się z Polskimi Drużynami Strzeleckimi. W czasie I wojny światowej służył w Legionach Polskich (walczył pod Kaniowem i Rarańczą, gdzie został bardzo ciężko ranny). Podczas walk znalazł się po rosyjskiej stronie frontu i tam, na polecenie gen. Józefa Hallera, zajął się formowaniem żołnierzy opuszczających armię rosyjską, tworząc tym samym 5. Dywizję Syberyjską. Walczył z Armią Czerwoną, poddając się dopiero po wyczerpaniu wszelkich możliwości ataku. Dostał się wówczas do niewoli (10 I 1920), z której wyszedł po dwóch latach na mocy wymiany jeńców. W okresie międzywojennym pełnił wiele funkcji dowódczych (w 1929 roku awansowany został do stopnia generała), dlatego też w 1938 roku mianowany został komendantem Straży Granicznej. 3-29 IX 1939 dowodził obroną Warszawy, ściśle współpracując przy tym z prezydentem miasta, majorem Stefanem Starzyńskim. Wystarczyło mu kilka godzin, by zorganizować sztab, tak rozstawił żołnierzy i cywilów, że udało im się odeprzeć szturm 4. Dywizji Pancerniej (do walk doszło przy ul. Grójeckiej oraz Żwirki i Wigury). Sam uczestniczył w wielu akcjach, w tym tej ostatniej w czasie wojny obronnej - przy ul. Belwederskiej. Po kapitulacji wraz z innymi wojskowymi dostał się do niewoli i został wywieziony w głąb Niemiec, skąd uwolniły go dopiero wojska amerykańskie. Wyjechał wówczas do Wielkiej Brytanii (osiadł w północno-wschodniej Walii), za co w 1946 roku został pozbawiony obywatelstwa polskiego. Przez piętnaście lat prowadził gospodarstwo rolne w miejscowości Lark. Zmarł na skutek wylewu krwi do mózgu, niemal całkowicie sparaliżowany.

Spoczywa:

Cmentarz Wojskowy na Powązkach, kw. 27 II C, rząd II, miejsce 1, dokąd 2 VII 2004 jego prochy zostały sprowadzone z cmentarza we Wrexham.

Upamiętnienia:

ul. Powązkowska - kościół p.w. św. Karola Boromeusza (teren Cmentarza Powązkowskiego) - tablica na ścianie zachodniej kościoła, na której jego nazwisko znajduje się wśród Obrońców stolicy i honoru RP (odsłonięcie - IX 1986).

ul. Żwirki i Wigury 1 - gmach Międzynarodowego Dworca Lotniczego Warszawa-Okęcie im.

Ciekawostki

Stan obecny:

Bloki osiedla Górczewska. Powstało w 1977-1985 wg proj. Krzysztofa Tauszyńskiego. Przeznaczone na 25.000 mieszkańców.

Nr 1: **Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Bemowo. Przychodnia Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia.**

Nr 6: **Przedszkole nr 214 im. Janiny Krzemińskiej.**

Nr 8: **Gimnazjum nr 82 im. Prof. Tadeusza Kotarbińskiego.**

Data nadania nazwy: 1976.10.25.
